

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Niklas Andersson : Cirkulär ekonomi : globalt ekosystem, människor och pengar. Västra Nyland 11.7.2017.

Niklas Andersson

Cirkulär ekonomi: globalt ekosystem, människor och pengar

På Yrkeshögskolan Novias Campus i Raseborg har vi sett det som viktigt att odla ett hållbart, globalt tänkande från början i undervisningen. Våra studerande är också duktiga på att skaffa sig internationell kompetens. Agrolog- och skogsbruksstuderande har praktiserat, studerat och gjort studiebesök i bl.a. USA, Kanada, Skottland och Nya Zeeland. Vi har studerande från hela världen som studerar på våra engelskspråkiga utbildningar.

Både lokalt och internationellt är ekonomi ett hett tema idag. Men det som ofta hamnar i skymundan är att all ekonomi bygger på naturresursförvaltning. Den traditionella ekonomisynen är ett system där hushåll och företag utbyter varor, tjänster och lön mot arbete, produktion och konsumtion. Från bilden glöms ofta bort att mervärde skapas från naturresurser och att det ut ur systemet bildas både avfall och utsläpp. Den bilden är inte cirkulär.

Ett historiskt exempel på ohållbart nyttjande av naturresurser finns på Påskön. Folket levde över sina gränser, avverkade den skog som fanns på ön och odlingsmarken eroderade bort. Inbördeskrig, svält och samhällskollaps följde.

Vår situation ser inte så annorlunda ut idag och vi måste lära oss att bygga vår framtid på en globalt hållbar, cirkulär ekonomi. Vi lever på ett begränsat område, vilket gör att vi måste klara av att både skapa en stark social grund av delaktighet och rättvisa att stå på, men också hitta "taket" och förstå den hållbara brytningspunkten för vad vårt globala ekosystem klarar av. Går vi över gränsen är det svårt att nå tillbaka till hållbarhet, vare sig det är frågan om ett lokalt eller globalt ekosystem eller ekonomi.

Ozonkrisen på 1980-talet löstes genom att 24 länder undertecknade Montreal-protokollet 1988 där farliga CFC-föreningar som hade orsakat hålet i ozonlagret förbjöds. 2008 hade 95 procent av CFC-gaserna fasats ut och ozonlagret förväntas vara så gott som återställt tills 2075. En viktig komponent i Montreal-protokollet var en överenskommelse att de rikare länderna skulle donera medel till en utvecklingsfond som skulle hjälpa fattigare länder. Politiskt och ur ett globalt rättviseperspektiv var det avgörande för att tillräckligt många skrev på.

De utmaningar vi har idag med global uppvärmning och naturkatastrofer som ökar i intensitet är förstås mer komplexa, men de globala kopplingarna är desamma. Det krävs att man inser kopplingen mellan hållbar ekonomi och naturresursförvaltning.

I stora grupper kommer vi alltid att ha en viss mån av gratisåkare. Så har det också varit i globala politiska frågor, där länder oftast försöker gynna sig själva först. Men som i exemplet med ozonkrisen räckte det med 24 länder som var med. Någon måste ta initiativet och visa vägen. Ozonexemplet visar också på att man måste förhandla och bygga ekonomin på ett sätt där människor och företag är delaktiga och upplever att det är rättvist, rimligt och möjligt.

Niklas Andersson är klusterutvecklare för bioekonomiutbildningarna vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg.